

COM EMPRENDRE UN NEGOCI. STARTUPs.

Article núm. 6

16.05.2022

JURÍDIC

Irene Mallol

Advocada

Departament Jurídic

irene@mallolassessors.com

Heu decidit engegar un negoci? Endavant! Sou uns valents o valentes. A això se li diu "emprendre" i és molt representativa la primera definició que hi consta al diccionari de la Reial Acadèmia de la Llengua Espanyola: "Acometer y comenzar una obra, un negocio, un empeño, especialmente si encierran dificultad o peligro". La veritat és que la pròpia descripció ja adverteix dels riscos o perills que pot suposar prendre la decisió d'iniciar una activitat econòmica, ara bé, "emprendre", de forma endreçada i amb un mínim control de recursos diners i humans per engegar, pot arribar a ser una gran aventura.

Al nostre entendre, una de les primeres grans decisions que han de prendre les persones emprenedores és quina és la forma jurídica que haurà d'adoptar l'empresa que volen engegar: volen actuar a títol personal? O munten una societat de capital? Tenen més gent que vol engegar el procés amb ells/es? I si és així quin involucració hi tindran cadascú?

Doncs bé, quan al despatx ens venen a consultar sobre la constitució d'empreses i com han d'engegar hi ha un seguit d'aspectes rellevants a tenir en compte per acabar decidint quina és la millor forma que ha d'adoptar l'empresa que es constituirà: la persona (o persones) ja tenen una activitat econòmica prèvia?; quina és la responsabilitat que volen assumir?; quines previsions de creixement tenen?; volen només dedicar-se a l'activitat que inicien o tindran a banda una feina com a treballador per compte aliè?

Totes les respostes a aquestes preguntes ajuden a prendre una decisió sobre com ens constituïrem, i la decisió és important perquè afecta en el camp de la tributació personal; en el de la responsabilitat que podem arribar a assumir; en la forma de disposar, més o menys àgil, dels rendiments que es puguin generar al negoci; o en les obligacions, més o menys exigents, que es poden generar a nivell mercantil o comptable, entre d'altres coses.

Doncs bé, us explicarem a continuació, de forma resumida i des del punt de vista mercantil, les principals (que no totes) formes jurídiques que poden adoptar les empreses:

1) Empresari individual: podríem dir que és la més bàsica. El negoci va a nom de qui l'engega, ni més ni menys, i el DNI de la persona és el Codi d'Identificació Fiscal (CIF) de l'empresa, és a dir, que la persona emetrà i rebrà factures amb el seu nom i el seu DNI.

Normalment aquesta forma l'adopten les persones que engeguen i no preveuen, a curt termini, tenir uns rendiments/beneficis molt elevats. Això és important perquè el rendiment que tregui l'empresari individual de la seva activitat tributa exclusivament a la seva renda personal. Si els rendiments comencen a ser molt elevats, llavors s'ha de canviar la forma de funcionar perquè pot costar molts diners, fiscalment parlant.

Quines característiques més té aquesta forma jurídica? No cal portar un control complet de la comptabilitat, simplement portant un control dels ingressos i les despeses, amb un format determinat, n'hi ha prou. I, important, els diners que generi l'activitat es poden disposar lliurement per qui exerceix l'activitat.

Funcionant com a empresari individual cal donar-se d'alta al Règim Especial de Treballadors Autònoms (RETA) de la Seguretat Social, per això a l'empresari

individual seria el que es coneix com a “autònom” al carrer. Ets autònom? Això vol dir que actues tu a nom propi (tot i que després veurem que tota empresa cal que tingui un “autònom”).

Ara bé, cal tenir en compte que funcionar a nom propi implica tenir l'absoluta responsabilitat de tot el que es derivi de l'activitat, per tant, la persona respondrà, personalment i de forma il·limitada, amb tot el seu patrimoni present i futur, dels deutes que es puguin assumir o els perjudicis que es puguin ocasionar per negligències. Per això es fan assegurances, clar.

Dir, per últim, que l'empresari individual pot dur a terme qualsevol activitat, sigui econòmica o professional.

2) Societats de capital: aquestes podrien ser les empreses per excel·lència. En el moment en que el negoci es va fent més gran, que es constitueix una societat amb un cert bagatge o que es preveu un creixement ràpid, normalment s'acostumen a constituir societats de capital. Les societats de capital estan regulades pel Reial Decret Legislatiu 1/2010, pel que s'aprova el Text Refós de la Llei de Societats de Capital, i pels estatuts que són normes internes pròpies que s'aproven per la junta de socis o accionistes.

Tenen personalitat jurídica pròpia, és a dir, són, per si soles, persones però en lloc de físiques (com ho seria l'empresari individual) són persones jurídiques. Aquesta personalitat l'adopten en el moment que són inscrites al Registre Mercantil de la província corresponent on consti el domicili social de l'entitat.

Aquestes societats es constitueixen per altres persones (físiques o jurídiques) que posen en comú un capital social (en forma de diners o béns) i que passen a ser els socis o accionistes. Els socis i accionistes són els propietaris i, per tant, tenen el poder de decidir sobre la marxa de l'empresa. Aquest poder de decisió s'expressa a través de la junta de socis o accionistes. I com es prenen les decisions en junta? Doncs per majories, depenent del que s'hagi aportat al capital social es tindrà un percentatge d'accions o participacions més o menys elevada i, per tant, a més participació en el capital més poder de decisió es té.

Una de les principals decisions que ha d'adoptar la junta de socis o accionistes és determinar quin serà l'òrgan d'administració que tindrà la facultat de representar l'empresa i que haurà d'executar el que decideixi la junta, però també serà qui portarà el dia a dia de l'empresa. Hem de tenir en compte que la junta de socis o accionistes té unes facultats però les

decisions del dia a dia les pren l'òrgan d'administració donat que no seria viable haver de convocar juntes per qualsevol decisió que afecti a l'empresa.

Així doncs, els dos òrgans que regulen el funcionament de les societats són la junta i el propi òrgan d'administració que pot estar configurat per un administrador únic; dos o més administradors solidaris (la signatura de qualsevol dels administradors designats ja val per representar la societat); dos o més mancomunats (cal la signatura de tots ells); o bé un consell d'administració (diverses persones que decideixin a nivell col·legiat amb càrrecs predeterminats com president, secretari, vocals, etc.).

Les societats de capital més comuns són la societat de responsabilitat limitada (o societat limitada) i les societats anònimes. Funcionen de forma similar però tenen diferències importants, per exemple, per constituir una societat limitada només calen 3.000 euros de capital mínim; en canvi, per constituir una societat anònima calen 60.000 euros de capital mínim. El capital social de les societats limitades està dividit en participacions socials que són propietat dels socis o sòcies; en canvi el capital social de les societats anònimes es divideix en accions que són títols nominatius, amb caràcter de valors mobiliaris, que pertanyen als o les accionistes.

Donada la seva personalitat jurídica, tot el rendiment que generi l'activitat és de la societat i això suposa que tributi per ella mateixa a través del denominat Impost de Societats que es confecciona a partir d'una comptabilitat més complexa que la que ha de dur un empresari individual donat que a banda dels ingressos i les despeses cal portar un control de bancs, és a dir, del que s'ingressa o surt dels bancs, i aquestes entrades i sortides han d'estar degudament relacionades amb factures o documents que ho justifiquin.

I com poden els socis o sòcies obtenir els rendiments que obtingui la societat del desenvolupament de l'activitat? Doncs quan la junta de socis o accionistes decideixi repartir dividendes (els beneficis) generats. Una altra cosa és que es cobrin uns salaris pel fet de treballar a la societat. En aquest darrer cas, és a dir, si un/a soci/sòcia treballa a la societat, depenent de la participació social que ostenti i si és membre de l'òrgan d'administració estarà obligat a donar-se d'alta al RETA. En qualsevol cas, tota societat de capital haurà de tenir una persona donada d'alta al RETA o a un règim intermedi de la Seguretat Social. Però això ja seria objecte d'un altre article. Per contra, si un soci o sòcia no treballa a la societat serà considerat com un soci capitalista que rebrà

rendiments si la junta decideix repartir dividendes i rebrà la quantitat que correspongui segons la proporció que ostenti del capital social.

I que passa amb la responsabilitat? Doncs bé, en el cas de les societats de capital la responsabilitat, en principi, es de la pròpia empresa com a persona que és. Ella respon de les seves obligacions, negligències i passius que pugui generar. Ara bé, l'òrgan d'administració, com a òrgan que regula el dia a dia de l'empresa, pot tenir responsabilitats si la seva gestió és considerada fraudulenta o pren decisions en perjudici de creditors. Si es considera que té responsabilitats pot ser que hagi de respondre de deutes generats mentre n'era administrador/a i la responsabilitat pot afectar a tot el seu patrimoni present i futur.

Pel que fa als socis o accionistes no tindran responsabilitat personal llevat en casos molt limitats i que, a més, es limita a l'aportat a la societat. Una altra cosa és que els socis o accionistes, durant la vida de la societat, hagin avalat personal i solidàriament els seus possibles actes, l'exemple més clar són avals en operacions financeres. En aquest cas, si la societat es veu obligada a dissoldre's o sol·licitar concurs, els socis o accionistes es veurien obligats a respondre amb el seu patrimoni de tot el que l'empresa no hagi pogut retornar. Aquest sol ser el cas més comú en el que els socis o accionistes responen, però no responen pel fet d'aquesta condició sinó pel fet d'haver avalat operacions.

Per acabar, les societats de capital poden tenir un únic soci amb la responsabilitat limitada. Ara bé caldrà que la condició d'unipersonalitat es faci constar sempre incorporant la lletra "U" al final de SL o SA que són les sigles més comuns que acompanyen la denominació social de la societat. Si no es fa constar es corre el risc de tenir responsabilitat personal per part del soci únic tot i ser una societat de capital.

3) Comunitat de béns: podríem dir que aquesta modalitat d'empresa no es constitueix, simplement existeix quan dues o més persones tenen una cosa en comú i l'exploten per treure un rendiment. Per exemple, si varies persones tenen en comú un immoble i el lloguen, això, de per si, ja és una comunitat de béns, només cal constituir-la traient un CIF a Hisenda per poder dur a terme l'activitat econòmica de forma ordenada, però la comunitat de béns ja existeix. O un altre exemple molt comú al despatx, embarcacions de pesca que pertanyen a varies persones.

Podríem dir que els membres d'una comunitat de béns (CB en endavant) serien els empresaris individuals que hem definit abans però en lloc de

funcionar a través del seu propi DNI, funcionen a través del CIF de la CB. Per tant, el rendiment que s'obtingui a través de la CB serà imputat directament a cadascun dels membres de l'entitat. En quina proporció? Doncs depenent del coeficient de propietat o titularitat que es tingui del bé en comú. Si dues persones són propietàries d'un local llogat al 50% cadascuna d'elles, cadascuna d'elles tindrà dret a obtenir el 50% dels rendiments.

Ara bé, també respondran personalment i de forma il·limitada de les pèrdues o obligacions que es puguin generar a conseqüència de l'exercici de l'activitat econòmica. Els rendiments que s'obtinguin tributaran a la renda de la persona física en la proporció que li correspongui.

4) Societat civil particular: volem acabar fent un breu esment a les societats civils particulars (SCP en endavant). Fa un temps era molt habitual trobar SCP. Per a que ens entenguem el que hem explicat per les CB era aplicable a les SCP, l'única diferència era que no es constituïen perquè varies persones tinguessin una cosa en comú sinó perquè varies persones volien engegar un negoci posant un capital entre elles però no volien tenir les obligacions que suposa tenir una societat de capital.

Això va canviar a partir de l'exercici 2.016 doncs es va canviar el règim de tributació de les SCP. Si fins aquell moment els rendiments se'ls atribuïen els socis a la seva declaració de renda particular, a partir de 2.016 les SCP amb activitat mercantil (no professional, com després indicarem), i sempre i quan hagin adquirit personalitat jurídica, sigui mitjançant la seva inscripció al Registre Mercantil o aportant els estatuts a la pròpia Administració, van passar a ser considerades, a nivell fiscal, com una societat de capital. Això vol dir que els socis deixaven de disposar dels rendiments de forma directa i la SCP havia de tributar a través de l'impost de societats, suposant portar una comptabilitat oficial amb més obligacions. Això sí els socis o sòcies seguien tenint la responsabilitat personal total directa i il·limitada. Aquest canvi va provocar que les SCP ja no es constituïssin amb la mateixa assiduitat que abans.

Aquesta modificació de 2.016 no es va aplicar per les SCP que tinguessin una activitat professional (no mercantil) que seguien funcionant com abans de 2.016.

Us hem volgut fer una breu explicació de les diferents formes jurídiques que es poden adoptar per muntar un negoci, però i les *startup* que són? Doncs una startup no és cap forma jurídica de dur a terme una activitat. Una startup haurà d'adoptar una de les formes jurídiques que hem explicat fins

ara, normalment una societat de capital, perquè? Doncs perquè les startups són empreses de nova creació de les que es preveu un creixement molt ràpid donat l'ús que en fan de les tecnologies digitals de la informació i la comunicació per comercialitzar els seus serveis o productes. Es preveu un creixement molt ràpid i això fa que qui les constitueix no vulgui tenir la responsabilitat personal i, a sobre, tributar el possible benefici a la seva renda. Independentment d'això, no ens enganyarem, muntar una societat de capital (SA o SL) dona una imatge de fortlesa, tant personal com financera, al mercat que no donen la resta.

Us aconsellem muntar empreses? I tant que sí, Catalunya és una terra de persones emprenedores, no només per la generació de riquesa que suposa pel territori sinó també per la riquesa personal que li genera a la persona que pot dur a terme una forma de fer negocis pròpia, canviant formes de fer. Això fa evolucionar tant a la persona com als propis sectors econòmics. Deixeu-vos assessorar i aconsellar, escolteu, i ho sabreu fer; ara bé, alguna nit sense dormir us la passareu (avisem).